

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2019. gada 25. novembrī
(OR. en)

14487/19

COHAFA 102
COJUR 13
RELEX 1098

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja/Padome
Iepr. dok. Nr.:	14077/19 + 14077/19 COR 1
Temats:	Humānā palīdzība un starptautiskās humanitārās tiesības – Padomes secinājumi (2019. gada 25. novembris)

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par humāno palīdzību un starptautiskajām humanitārajām tiesībām, kurus Padome pieņēma 3732. sanāsmē, kas notika 2019. gada 25. novembrī.

Padomes secinājumi par humāno palīdzību un starptautiskajām humanitārajām tiesībām

1. Šogad, kad tiek atzīmēta Ženēvas konvenciju 70. gadadiena, Padome vēlreiz apliecina stingru atbalstu starptautisko humanitāro tiesību (SHT) respektēšanai un veicināšanai, kura praktiska izpausme ir ES pamatnostādnes par starptautisko humanitāro tiesību ievērošanas veicināšanu. Padome uzsver, ka starptautiskās tiesības, tostarp SHT, ir viens no spēcīgākajiem starptautiskajai sabiedrībai pieejamajiem instrumentiem, ar kura palīdzību panākt, lai ikviena persona tiktu aizsargāta un cienīta. Padome atgādina, ka SHT ir jārespektē un ka ir jāpanāk SHT respektēšana jebkādos apstākļos, un vēlreiz apliecina apņemšanos rīkoties saskaņā ar humanitārajiem principiem un humanitārās rīcības mērķiem, kā paredzēts Eiropas konsensā par humāno palīdzību. ES arī turpmāk darīs visu iespējamo, lai nostiprinātu efektīvas daudzpusējas attiecības un veicinātu noteikumus balstītu starptautisko kārtību, kura paredz, ka likums ir jāievēro visām valstīm un indivīdiem un ka likums aizsargā ikvienu personu.
2. Padome atzinīgi vērtē to, ka 2019. gada decembrī Ženēvā tiks rīkota Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness 33. starptautiskā konference. Tas ir unikāls pasākums, kurā satiekas valstis, Starptautiskā Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness kustība, kā arī citi attiecīgie humanitārajā jomā strādājošie. ES un tās dalībvalstis joprojām ir apņēmības pilnas ciešā sadarbībā ar attiecīgajām Sarkanā Krusta nacionālajām biedrībām turpināt apspriest SHT un humanitāro principu respektēšanu, īstenošanu un nostiprināšanu. Padome jo īpaši atzīst Starptautiskās Sarkanā Krusta komitejas (SSKK) nozīmīgo lomu, proti, aizsargāt un veicināt starptautiskās humanitārās tiesības.

3. Padome pauž nopietnas bažas par to, ka arvien biežāk SHT tiek pārkāptas ar nolūku, un aicina visas jebkādos konfliktos iesaistītās puses, tostarp nevalstiskus bruņotus grupējumus, respektēt SHT un humanitāros principus. ES joprojām ir stingri apņēmusies cīnīties pret to, ka zvērīgi noziegumi paliek nesodīti, un atgādina, ka saskaņā ar Ženēvas konvenciju un valsts tiesību attiecīgajiem noteikumiem visām valstīm ir pienākums veikt izmeklēšanu un vajadzības gadījumā ar kriminālvajāšanu vērsties pret personām, ko tur aizdomās par smagiem SHT pārkāpumiem, vai šādas personas izdot – neatkarīgi no tā, kāda ir noziegumu izdarītāju valstspiederība vai kur noziegumi pastrādāti. ES uzsver Starptautiskās Krimināltiesas svarīgo papildinošo lomu gadījumos, kad valsts pati nespēj vai nevēlas veikt īstu izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu. ES arī atzīst, ka izšķirīgu ieguldījumu nopietnu SHT pārkāpumu dokumentēšanā un pārskatatbildības nodrošināšanā sniedz reģionālie pārskatatbildības mehānismi. ES stingri mudina valstis nodrošināt pienācīgu aizsardzību tiem, kas piedzīvojuši seksuālu un ar dzimumu saistītu vardarbību bruņotos konfliktos, un ar izmeklēšanu un kriminālvajāšanu vērsties pret šādu noziegumu izdarītājiem.
4. ES arī turpmāk gan pati savā rīcībā, gan attiecībās ar trešām pusēm veicinās SHT un humanitāro principu ievērošanu, kā izklāstīts ES pamatnostādņēs par starptautisko humanitāro tiesību ievērošanas veicināšanu. Par šo pamatnostādņu īstenošanu ES sagatavos ikgadējus ziņojumus. ES vēlreiz apliecina nodomu panākt, ka centienos veicināt SHT un nodrošināt SHT respektēšanu jebkādos apstākļos dažādās ES politikas jomas un darbības ir saskaņotākas, cita citu labāk papildina un ir labāk koordinētas. Šādā sakarā Padome atgādina, ka divās jomās – starptautisko krimināltiesību un SHT jomā – ir pastiprinātas pilnvaras, kas piešķirtas Eiropas Savienības īpašajam pārstāvim cilvēktiesību jautājumos. Tāpat Padome vēlreiz atkārto, ka SHT respektēšanu ir svarīgi iestrādāt itin visos ES krīzes pārvarēšanas centienos. Šādā sakarā ES atgādina arī to, ka SHT respektēšanai un veicināšanai liela nozīme ir piešķirta arī ES koncepcijā par efektīvu civilmilitāru koordināciju humānās palīdzības un katastrofu seku likvidēšanas darba atbalstīšanā ¹.

¹ Apstiprināta ES Militārajā komitejā 2019. gada 30. janvārī, 5536/19.

5. ES meklēs novatoriskus veidus, kā veicināt zināšanas par SHT, un uzsver, ka šajā ziņā svarīga loma ir Sarkanā Krusta nacionālajām biedrībām un SSKK, kā arī SHT nacionālajām komitejām. ES un tās dalībvalstis aktīvāk centīsies izplatīt SHT gan Eiropas Savienībā, gan ārpus tās, jo īpaši bruņoto spēku un bruņotu nevalstisku rīcībspēku vidū. ES atzinīgi vērtē Humanitāro aicinājumu rīkoties kā noderīgu instrumentu, kurā apkopoti praktiski pasākumi, ar kuriem stiprināt starptautiskās humanitārās tiesības, sekmēt uz principiem balstītu humanitāro rīcību un tādējādi nosargāt humanitāro telpu.
6. ES atgādina, ka tieši bruņota konflikta puses ir pirmkārt atbildīgas par to, lai tiktu apmierinātas viņu kontrolē esošo iedzīvotāju vajadzības. Ir ārkārtīgi svarīgi, lai visas valstis un visas bruņota konflikta puses izpildītu savu pienākumu ļaut ātri un netraucēti piegādāt humāno palīdzību un šādu piegādi atvieglot. ES ir nopietni nobažījusies par sprādziena tipa ieroču plašo izmantošanu blīvi apdzīvotās teritorijās un par to, kā šādu ieroču izmantošana ietekmē civiliedzīvotājus un civilus objektus. ES arī turpmāk centīsies labāk aizsargāt civiliedzīvotājus, jo tieši viņi visbiežāk kļūst par nopietnu SHT pārkāpumu upuriem, – paturot prātā, ka šie pārkāpumi dažāda vecuma un izcelsmes vīriešus, sievietes, zēnus un meitenes ietekmē atšķirīgi, un šajā sakarā apzinoties viņu vajadzības, spējas, resursus un iespējas.
7. ES turpinās veicināt humanitārās jomas darbinieku un mediķu aizsardzību konfliktu skartās teritorijās. ES stingri nosoda arvien biežākos uzbrukumus humanitārās jomas un medicīnas darbiniekiem un objektiem, kā arī publiskajai infrastruktūrai, kuri tieši iespaido civiliedzīvotāju drošību un veselību. ES aicina valstu un nevalstiskos rīcībspēkus nekavējoties un uz visiem laikiem izbeigt šādus uzbrukumus. Padome atgādina ANO Drošības padomes Rezolūciju 2286 (2016), kurā skarts jautājums par veselības aprūpes aizsardzību bruņotos konfliktos, un vēlreiz apliecina, ka saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām ir jāciena un jāaizsargā visi humanitārās jomas darbinieki. Tāpat Padome atzinīgi vērtē un atbalsta citas iniciatīvas, piemēram, Starptautiskā Sarkanā krusta un Sarkanā Pusmēness kustības iniciatīvu "Veselības aprūpe briesmās".

8. Padome atzinīgi vērtē ANO Drošības padomes Rezolūciju 2462 (2019) par terorisma finansēšanas novēršanu un apkarošanu, kurā atzīts, ka ir jāņem vērā terorisma apkarošanas pasākumu iespējamā ietekme uz neatkarīgu humanitāru rīcībspēku īstenotām absolūti humanitārām – tai skaitā medicīniskām – darbībām. Padome atzīmē, ka humanitārie rīcībspēki bieži strādā teritorijās, kurās notiek operatīvā darbība un kurās vai nu, iespējams, atrodas sarakstos iekļautas vienības jeb vienības, pret kurām noteiktas sankcijas, vai arī šīs teritorijas atrodas šādu vienību tiešā kontrolē. Padome atzīst, ka ir svarīgi identificēt un nepieļaut finanšu nelikumīgu aizplūšanu uz teroristu organizācijām un tīkliem, tomēr vienlaikus – saskaņā ar Drošības padomes rezolūciju – vēlreiz atkārtoti, ka ikvienam ES pasākumam, tostarp ierobežojošo pasākumu un visu terorisma apkarošanas pasākumu izstrādei un piemērošanai, ir jāatbilst visiem pienākumiem, kas paredzēti starptautiskajās tiesībās, jo īpaši starptautiskajās cilvēktiesībās, starptautiskajās bēgļu tiesībās un starptautiskajās humanitārajās tiesībās. Padome centīsies nepieļaut nekādu varbūtēju negatīvu ietekmi uz humanitāro rīcību un mudina dalībvalstis gādāt, lai valstīs īstenotie terorisma apkarošanas pasākumi un ierobežojošie pasākumi atbilstu starptautiskajām tiesībām.
9. Padome pauž dziļas bažas par to, ka visā pasaulē strauji pieaug humanitārās vajadzības, un vēlreiz apliecinā ES apņemšanos uz tām reaģēt, palielinot gan humānās palīdzības finansējuma apjomu, gan šā finansējuma efektivitāti, tai skaitā uzņemties saistības, kas līdzīgas Lielās vienošanās parakstītāju saistībām. Šādā sakarā ES arī vēlreiz aicina humānās palīdzības organizācijas padarīt savu rīcību efektīvāku, lai panāktu, ka maksimāli liela palīdzības daļa tiešā ceļā nonāk pie tiem, kam palīdzība domāta. Lai nodrošinātu precīzāku pamatu finansējuma lēmumiem un reakcijai, ES aicina sagatavot tādus vajadzību izvērtējumus, kas būtu koordinēti un ietvertu daudzas ieinteresētās personas.

10. Padome uzsver apņemšanos ES humāno palīdzību izmantot tam, lai labāk apmierinātu visneaizsargātākajās situācijās esošu cilvēku, tostarp sieviešu un bērnu, vajadzības un to cilvēku vajadzības, kuri ir visvairāk apdraudēti, piemēram, invaliditātes, dzimumidentitātes un seksuālās orientācijas, rases, tautības, vecuma vai reliģiskās piederības dēļ. Tāpat ES apzinās to svarīgo lomu humānās palīdzības plānošanas, sniegšanas un izvērtēšanas uzlabošanā. ES atzinīgi vērtē šogad pieņemtās *IASC* Pamatnostādnes par personu ar invaliditāti iekļaušanu humanitārajā rīcībā un pauž pilnīgu atbalstu šo pamatnostādņu īstenošanai un integrēšanai visā humanitārajā rīcībā saskaņā ar pašas ES saistībām nodrošināt to personu, kam ir invaliditāte, iekļautību.
11. ES atgādina, ka ir jāstiprina humanitārajā, attīstības un miera jomā veikto darbību un rīcībspēku koordinētība, saskaņotība un savstarpēja papildināmība, kā paredzēts ES integrētajā pieejā ārējiem konfliktiem un krīzēm ² un 2017. gada maijā pieņemtajos Padomes secinājumos "Likt lietā humanitāro un attīstības pasākumu saikni" ³. "Trīskāršās saiknes" pieeja nozīmē, ka sarežģītās ārkārtas situācijās – un ne tikai – ir jānodrošina attiecīgajām pilnvarām un starptautiskajām humanitārajām tiesībām atbilstoša humānā palīdzība, vidēja un ilgtermiņa attīstības sadarbība un miera veidošanas pieejas un diplomātija un ka ir jārespektē un jāievēro humanitārie principi un jā saglabā attīstības sadarbības mērķi. Lai reakcija kļūtu efektīvāka, ES turpinās likt lietā secinājumus, kas izriet no minētā ES "saiknes" pilotprojekta darbībām valstu līmenī, un izmantot tajās sasniegto.
12. Padome atgādina – lai īstenotu ilgtspējīgas attīstības mērķus, starptautiskajai sabiedrībai ir aktīvāk jānovērš konflikti, jācenšas konfliktus atrisināt un labāk jāapmierina attīstības vajadzības visās humanitārajās krīzēs. Padome uzsver, ka obligāts priekšnoteikums ir efektīvas daudzpusējas attiecības un ka būtiska loma šajā ziņā ir Apvienoto Nāciju Organizācijai.

² ES integrētā pieeja ārējiem konfliktiem un krīzēm, 2017. gada 2. jūnijs.

³ Likt lietā humanitāro un attīstības pasākumu saikni – Padomes secinājumi (2017. gada 19. maijs), 9383/17.

13. Padome uzsver vajadzību un apņemšanos gan efektīvāk risināt jautājumu par klimata pārmaiņu ietekmi uz cilvēkiem, gan visās attiecīgajās darbībās iekļaut katastrofu riska mazināšanas un izturētspējas palielināšanas aspektus. ES uzsver, ka prevencija un sagatavotība rada priekšrocības, kas palīdz glābt dzīvības un mazināt materiālos zaudējumus. Vēl aizvien viens no ES galvenajiem mērķiem ir valstu līmenī un ar starptautiskas sadarbības palīdzību īstenot Sendai ietvarprogrammu katastrofu riska mazināšanai.
-